

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Bestemmingsplan buitengebied 2010, gemeente Cuijk

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

9 december 2010 / rapportnummer 2480-54

1. Oordeel over het MER

De Gemeente Cuijk wil een nieuw bestemmingsplan buitengebied vaststellen. Hierin worden groei van veehouderijen en nieuwe recreatieve ontwikkelingen mogelijk gemaakt. Omdat dit bestemmingsplan kaderstellend is voor toekomstige m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten (intensieve veehouderij) en omdat mogelijk een passende beoordeling volgens de Natuurbeschermingswet 1998 moet worden opgesteld, is voor dit bestemmingsplan een plan-m.e.r.-procedure doorlopen. Bevoegd gezag voor deze m.e.r.-procedure is de gemeenteraad van Cuijk.

De Commissie voor de m.e.r.¹ (verder Commissie) heeft tijdens de toetsing essentiële tekortkomingen geconstateerd in zowel het MER als in de voortoets². Hierdoor ontbreekt informatie om het milieubelang volwaardig te kunnen laten meewegen in de besluitvorming.

MER

De Commissie constateert de volgende essentiële tekortkomingen:

- het MER is geen zelfstandig leesbaar document. Ook komen voor het plan mogelijk belangrijke milieuaspecten onvoldoende en niet navolgbaar aan bod (zoals de aspecten landschap, natuur, verkeer);
- het MER beschrijft niet de (maximale) groeimogelijkheden van onder andere intensieve veehouderijbedrijven die het nieuwe bestemmingsplan biedt. Ook worden de voor MER relevante onderdelen van het plan niet volledig beschreven. Zo ontbreken bijvoorbeeld de gegevens over ligging en bedrijfsomvang van de bestaande en in de toekomst groeiende veehouderijen;
- de effectbeschrijving in het MER is niet volledig. Zo ontbreekt er een beschrijving van de effecten³ op de ecologische hoofdstructuur en de Natura 2000-gebieden. De effecten voor geur zijn niet navolgbaar.

Uit het MER blijkt dat de maximale groeimogelijkheden van het bestemmingsplan buitengebied kunnen leiden tot uitbreiding van veehouderijen. Dit kan leiden tot meer verkeer, een grotere geur- en fijnstofbelasting en tot een toename van stikstofdepositie op de voor stikstof gevoelige natuurgebieden. In en in de omgeving van het plan bevinden zich de Natura 2000-gebieden *Oeffelter Meent*, *Sint Jansberg*, *Zelderse Driessen* en *Bruuk* en een groot aantal EHS gebieden. De grotere stikstofdepositie als gevolg van dit bestemmingsplan kan negatieve effecten hebben op deze gebieden.

¹ Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via commissiener.nl onder 'Adviezen Commissie'.

² Er is een voortoets uitgevoerd om te beoordelen of er een Passende beoordeling moet worden opgesteld in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998.

³ Effecten van bijvoorbeeld stikstofdepositie, verdroging en versnippering door groeimogelijkheden voor veehouderijen, boomkwekerijen en de toeristisch-recreatieve sector.

Voortoets

Om vast te stellen of in het kader van de herziening van het bestemmingsplan buitengebied sprake is van mogelijk significant negatieve gevolgen voor Natura 2000-gebieden is een voortoets uitgevoerd. De Commissie constateert dat, voor de beoordeling van de vraag of een Passende beoordeling nodig is, de volgende informatie ontbreekt in de voortoets:

- de onderbouwing voor de afbakening van de effectbepaling op de Natura 2000-gebieden Oeffelter Meent en Sint Jansberg;
- een vergelijking met de voor de voortoets benodigde referentiesituatie van de feitelijk aanwezige depositie van stikstofverbindingen;
- een beoordeling van gevolgen anders dan eutrofiëring door stikstofdepositie zoals de gevolgen van verdroging voor en verstoring van Natura 2000-gebieden;
- navolgbare informatie om te kunnen beoordelen of het bestemmingsplan past binnen de kaders van *Provinciale Verordening stikstof en Natura 2000 Brabant*.

De Commissie is van oordeel dat zonder bovenstaande informatie niet bij voorbaat is uit te sluiten dat er significant negatieve gevolgen op Natura 2000-gebieden optreden. Dit zou betekenen dat een Passende beoordeling nodig is. Deze moet tevens deel uitmaken van het plan-MER.

2. Toelichting op het oordeel: MER

2.1 MER als zelfstandig leesbaar document

Het MER is niet als zelfstandig document leesbaar. Meerdere milieueffecten⁴ zijn alleen benoemd. Een (kwalitatieve en/of kwantitatieve) onderbouwing voor de omvang van deze effecten ontbreekt. Ook verwijzingen naar achterliggende documenten die deze onderbouwing mogelijk wel bevatten zijn niet vindbaar in het MER. Op deze wijze is niet navolgbaar welke milieueffecten het bestemmingsplan kan hebben.

De Commissie adviseert in een aanvulling op het MER de milieueffecten (waar mogelijk en noodzakelijk kwantitatief) te onderbouwen en verwijzingen op te nemen naar relevante achterliggende documenten.

2.2 Aansluiting MER – bestemmingsplan

2.2.1 Groeimogelijkheden bestemmingsplan

In het MER ontbreekt een beschrijving van de (maximale) groeimogelijkheden die het nieuwe bestemmingsplan biedt. Bestemmingen uit het vigerende bestemmingsplan die ruimte bieden voor groei, worden grotendeels gehandhaafd in het nieuwe plan. Ook zijn wijzigingsbevoegdheden opgenomen in het bestemmingsplan. De Commissie constateert dat met het nieuwe bestemmingsplan uitbreiding van (intensieve) veehouderijen mogelijk is. In het MER zijn de effecten hiervan niet in beeld gebracht. Voor een aantal milieuaspecten kunnen hierdoor de effecten van de activiteiten die met het bestemmingsplan mogelijk worden gemaakt, onderschat worden.

De Commissie adviseert in een aanvulling op het MER de maximale mogelijkheden van het bestemmingsplan inclusief wijzigingsbevoegdheden en ontheffingsmogelijkheden alsmede de effecten daarvan te beschrijven.

2.2.2 Mitigerende maatregelen

Effecten van alternatieven en mitigerende maatregelen moeten los van elkaar worden beschreven. In het MER is in een aantal gevallen gekozen om mitigerende maatregelen mee te nemen, voorafgaand aan de effectbepaling (zoals bij geur, stikstof, luchtkwaliteit). Bovendien zijn enkele maatregelen in het MER erg vrijblijvend geformuleerd (pag. 35 “Hierbij zou je een afstand kunnen aanhouden van 100 of 200 m aan kunnen houden ten opzichte van kwetsbare objecten”). Het is de Commissie niet duidelijk of bij de effectbepaling met of zonder miti-

⁴ Bijvoorbeeld voor landschap, natuur, verkeer, geur en fijn stof.

gerende maatregelen is gekeken, en of deze maatregelen in het bestemmingsplan zijn verwerkt.

De Commissie adviseert in een aanvulling duidelijk te maken of en hoe mitigerende maatregelen zijn meegenomen in het MER.

2.2.3 Beschrijving voornemen in het MER

Om de milieueffecten van toekomstige (intensieve) veehouderij te kunnen bepalen en beoordelen, is inzicht nodig in

- de ligging en bedrijfsgrootte van veehouderijen in het plangebied;
- de achtergrondwaarden (voor bijvoorbeeld geur en fijn stof);
- de ligging van gevoelige objecten.

Deze informatie is niet beschreven in het MER. Hierdoor is de effectbeoordeling niet navolgbaar en is tevens niet te beoordelen of compenserende dan wel mitigerende maatregelen mogelijk dan wel zinvol zijn.

In het MER wordt verder niet duidelijk of ontwikkelingen in de rundveehouderij en de verkeertoename als gevolg van de randweg Haps zijn meegenomen. Hierdoor is het niet mogelijk goed in te schatten wat deze ontwikkelingen betekenen voor de effecten.

De Commissie adviseert in een aanvulling deze informatie alsnog op te nemen.

2.3 Effectbeschrijving

2.3.1 Natuurgebieden

Depositie op Natura 2000-gebieden

De Commissie is van oordeel dat de effecten op Natura 2000-gebieden onvoldoende inzichtelijk gemaakt zijn in het MER.

De alternatieven blijken een grotere stikstofemissie met zich mee te brengen en daarmee ook een toename van de stikstofdepositie (ook voor het alternatief zonering met 0% groei is een toename niet uitgesloten omdat de groeimogelijkheden binnen het vigerende bestemmingsplan niet zijn meegenomen in de effectbepaling). Bij de dichtbij gelegen Natura 2000-gebieden is – in ieder geval voor stikstofdepositie – sprake van een overbelaste situatie.

De Commissie constateert dat in het MER geen inzicht is gegeven in:

- alle relevante nabijgelegen Natura 2000-gebieden, zo is het Natura 2000-gebied *de Zelderse Driessen*, dat ten zuidoosten van de gemeente is gelegen op Limburgs grondgebied, niet meegenomen;
- de huidige bijdrage uit het plangebied aan verzuring en vermesting van de Natura 2000-gebieden;

- de toekomstige bijdrage aan verzuring en vermesting van de Natura 2000-gebieden;⁵
 - de mogelijke cumulatieve effecten op Natura 2000-gebieden;
 - de autonome ontwikkeling door bijvoorbeeld de implementatie van het Besluit huisvesting;
 - mogelijke mitigerende maatregelen en de effecten daarvan.
- (Zie voor een toelichting op de voortoets hoofdstuk 3 van dit advies).

Effecten op EHS-gebieden

In het MER wordt slechts zeer summier ingegaan op de EHS en de ecologische verbindingzones (pagina 20 en 24 MER). Op pagina 33 worden vervolgens de effecten op de EHS-gebieden beschreven. Aangegeven is dat een deel van de EHS verzuringsgevoelige natuurwaarden bevat en is aangewezen als 'zeer kwetsbare natuur'. Waar deze gedeelten liggen en wat de effecten van het plan door verandering van stikstofdepositie zouden kunnen zijn wordt niet gegeven. Hierdoor ontbreekt ook inzicht in de omvang en aard van mitigerende maatregelen om deze effecten te voorkomen dan wel te verminderen.

Andere effecten op natuur

Voor de effecten op natuur ligt in dit MER de nadruk op depositie van verzurende en vermestende stoffen. Er is in het MER onvoldoende gekeken naar andere mogelijke effecten zoals:

- versnippering/verstoring door toegenomen recreatie;
- verdroging als gevolg van de groei van boomkwekerijen die het bestemmingsplan mogelijk maakt;
- de effecten op beschermde soorten, zoals de das.

Daardoor zijn de gevolgen op natuur niet volledig beschreven in het MER.

De Commissie adviseert om bovenstaande in een aanvulling alsnog inzichtelijk te maken.

2.3.2 Geur en fijn stof

Op pagina 10 en 11 van het MER is ingegaan op de geurverordening van de gemeente (inwerkingtreding op 3 juli 2008).

De actuele (totale dan wel voor de verschillende deelgebieden) geursituatie in het buitengebied van Cuijk wordt in het MER niet beschreven. Daardoor wordt niet inzichtelijk gemaakt welke effecten het nieuwe bestemmingsplan kan hebben ten opzichte van die actuele situatie. Er is bij de effectbeoordeling geen inzicht gegeven in de mogelijke veranderingen op de daadwerkelijke geurbeleving in deze verschillende deelgebieden. Het toekomstige leefklimaat kan in deelgebieden slechter worden in vergelijking tot het huidige leefklimaat en in andere deelgebieden juist beter.

De Commissie constateert daarnaast dat in het MER geen inzicht is gegeven in cumulatie van geurhinder. Voor de besluitvorming over het bestemmingsplan is het inzicht in cumulatieve effecten noodzakelijk, aangezien bij vergunningverlening voor veehouderijen cumulatieve effecten niet getoetst worden.

⁵ Ook in de beoordeling in de voortoets worden negatieve effecten op Natura 2000-gebieden niet ruimtelijke en/of kwantitatief inzichtelijk gemaakt.

De conclusies in het MER “Het leefklimaat in de bebouwde kom verbetert in lichte mate” en “Bij de ontwikkeling van meerdere duurzame locaties voor intensieve veehouderij in elkaars nabijheid zal het leefklimaat ten aanzien van geur wel verslechteren” zijn niet onderbouwd. Onduidelijk is of, en zo ja op welke wijze, de bedrijfsverplaatsingen die samenhangen met LOG de Ass zijn meegenomen in de effectbeschrijving.

Dit zelfde geldt voor het aspect fijn stof.

De Commissie is van mening dat de effectbeoordeling voor geur en fijn stof niet juist is omdat geen inzicht is gegeven in de actuele geurbelasting en hoe deze zich bij de verschillende alternatieven in de deelgebieden verhoudt tot de referentiesituatie. De Commissie adviseert in een aanvulling alsnog de mogelijke effecten op geur inzichtelijk te maken.

3. Toelichting op het oordeel: Voortoets

Als bijlage bij het MER is gevoegd een “Voortoets Natuurbeschermingswet Bestemmingsplan Buitengebied 2010” (Gemeente Cuijk). Hierin wordt de conclusie getrokken dat er geen significante gevolgen te verwachten zijn voor Natura 2000-gebieden.

3.1 Inhoudelijke onderbouwing conclusies

De effecten van de activiteiten die met het bestemmingsplan worden mogelijk gemaakt op Natura 2000-gebieden, worden in de voortoets niet onderbouwd met stikstofdepositieberekeningen en/of contourkaarten. Daarmee ontbreekt de onderbouwing van de conclusies die in de voortoets worden getrokken.

3.2 Overige effecten en cumulatie

In de voortoets zijn geen andere effecten dan stikstofdepositie beoordeeld. Uit de voortoets wordt niet duidelijk of deze overige effecten in cumulatie⁶ met effecten van andere projecten en plannen (art. 19f Nb wet) mogelijk leiden tot significant negatieve gevolgen.

3.3 Provinciale verordening en PAS

De Programmatische Aanpak Stikstofdepositie (PAS) en de *Provinciale Verordening stikstof en Natura 2000 Brabant* (verder de Verordening) beogen op de langere termijn een afname van de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden.

In de voortoets wordt kort de Verordening genoemd (pagina 3). De Verordening is op 15 juli 2010 in werking getreden en alleen van toepassing op ammoniak uit stallen en alleen binnen de provincie Noord-Brabant. In de PAS zal de borging van alle maatregelen en bescherming

⁶ Cumulatie betekent dat vergunde projecten en projecten en plannen waarover reeds een bestuurlijk besluit is genomen, moeten worden meegenomen in de effectbepaling ten opzichte van de feitelijke huidige situatie

van alle Natura 2000-gebieden, ook die buiten de provincie Noord-Brabant, worden geregeld.

De Commissie constateert dat op basis van de informatie in voortoets en MER niet goed te beoordelen is of het bestemmingsplan past binnen de kaders van de Verordening en of daarvoor zeker is gesteld dat geen toename van stikstofdepositie kan plaatsvinden.

De Commissie constateert daarnaast dat mogelijke effecten van activiteiten die met dit bestemmingsplan worden mogelijk gemaakt, zich echter ook kunnen voordoen door andere activiteiten dan alleen stallen⁷ en op Natura 2000-gebieden in de provincies Gelderland (Bruuk) en Limburg (St. Jansberg en Zelderse Driessen).

Op dit moment is de PAS nog niet bekend en in werking getreden. Daarom kan in de beoordeling van dit MER nog geen rekening worden gehouden met de PAS.

De Commissie is van oordeel dat op basis van de voortoets niet bij voorbaat is uit te sluiten dat significant negatieve gevolgen op Natura 2000-gebieden is uit te sluiten. Dit zou betekenen dat een Passende beoordeling nodig is. Deze moet tevens deel uitmaken van het plan-MER.

De Commissie adviseert de effecten op Natura-2000 gebieden te onderbouwen met stikstofberekeningen en/of contourkaarten. De effecten moeten in cumulatie met andere initiatieven bekeken worden en worden beoordeeld ten opzicht van de huidige, feitelijke⁸, situatie. Ook moeten andere aspecten dan alleen stikstofdepositie worden meegenomen, zoals verdroging en verstoring.

⁷ Zoals effecten van grondgebonden veehouderij, boomkwekerijen en recreatie.

⁸ In het MER is als referentiesituatie voor de veehouderij niet de feitelijke situatie genomen, maar de huidige vergunde situatie. De praktijk leert dat het werkelijke gebruik van deze vergunningen aanzienlijk lager kan liggen. Dit kan leiden tot een overschatting van de huidige bijdrage van de Cuijkse (intensieve) veehouderijen aan de achtergronddepositie op de overbelaste Natura 2000-gebieden. Als deze bestaande vergunningen in de toekomst weer worden opgevuld, kan dit als consequentie hebben dat de stikstofdepositie toeneemt.

BIJLAGE 1: Projectgegevens reikwijdte en detailniveau MER

Initiatiefnemer: College van burgemeester en wethouders van gemeente Cuijk

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van gemeente Cuijk

Besluit: vaststelling Bestemmingsplan

Categorie Besluit m.e.r.:

plan-m.e.r. vanwege kaderstelling voor categorie C14.0

plan-m.e.r. vanwege passende beoordeling

Activiteit:

Vaststelling Bestemmingsplan waarin intensieve veehouderijen mogelijk worden gemaakt.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in de Staatscourant van: 29 september 2010

ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 30 september – 10 november 2010

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 23 september 2010

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 9 december 2010

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij dit project is als volgt:

Drs. Msc. M.E.A. Broekmeyer

Drs. H.G. Ouwerkerk (voorzitter)

Ing. C. Slijpen

Drs. W. Smal (secretaris)

Ing. I. Spapens-Reijnders

Drs. R.A.M. van Woerden

Werkwijze Commissie bij advies reikwijdte en detailniveau:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de hierna genoemde informatie die van het bevoegde gezag is ontvangen, als uitgangspunt. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de Commissie een locatiebezoek afgelegd. Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- Memo Reactie Voorlopig Advies, Croonen Adviseurs, 1 december 2010
- Ontwerpbestemmingsplan Buitengebied 2010, Gemeente Cuijk, 17 september 2010
 - plankaart
 - toelichting
 - regels

- bijlagen Regels
- Voortoets Natuursbeschermingswet Bestemmingsplan Buitengebied 2010, Gemeente Cuijk, 1 september 2010
- Plan-MER Bestemmingsplan Buitengebied, Gemeente Cuijk, augustus 2010
- Concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau Plan-MER BP Buitengebied, Gemeente Cuijk, 14 juni 2010
- Archeologisch Beleidsplan gemeente Cuijk, zonder datum
- Archeologische beleidskaart gemeente Cuijk, 2 april 2009
- Kaartmateriaal
 - kaart Werkbijeenkomst LOP Cuijk, 29-06-2010, groep natuur en water
 - 2 kaarten werkbijeenkomst visies 29 juni 2010 Landschapsontwikkelingsplan Cuijk
 - 2 kaarten WAV gebieden (uitdraaien van december 2010 van provinciale kaart)
 - kaart 10 en 3 km zone rond Natura 2000-gebieden van de gemeente Boxmeer
 - kaart ligging veehouderijbedrijven gemeente Cuijk, opgestuurd 1 december 2010

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Bestem- mingsplan buitengebied 2010, gemeente Cuijk

De Gemeente Cuijk wil een nieuw bestemmingsplan buitengebied vaststellen. Voor de besluitvorming hierover wordt de procedure van de milieueffectrapportage gevolgd. Voor de beoordeling van het voornemen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 is een voortoets opgesteld. Bevoegd gezag voor deze procedure is de gemeenteraad van Cuijk.

ISBN: 978-90-421-3175-0

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

